

**Brüssel, 10. märts 2026
(OR. en)**

7197/26

**ENER 120
ENV 219
TRANS 139
ECOFIN 319
RECH 116
CLIMA 128
IND 178
COMPET 303
CONSOM 75**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	10. märts 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2026) 1526 final
Teema:	KOMISJONI SOOVITUS, 10.3.2026, milles käsitletakse erainvesteeringute kaasamist energiatõhususe valdkonda

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2026) 1526 final.

Lisatud: C(2026) 1526 final

Brüssel, 10.3.2026
C(2026) 1526 final

KOMISJONI SOOVITUS,

10.3.2026,

milles käsitletakse erainvesteeringute kaasamist energiatõhususe valdkonda

KOMISJONI SOOVITUS,

10.3.2026,

milles käsitletakse erainvesteeringute kaasamist energiatõhususe valdkonda

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) 17. septembri 2020. aasta teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine – investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ (edaspidi „kliimaeesmärgi kava“)¹ tegi komisjon ettepaneku viia liidu kliimaeesmärk järgmisele tasemele ja suurendada kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki 2030. aastaks 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55 %-ni. See ettepanek vastab komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“² võetud kohustusele esitada terviklik kava liidu 2030. aasta eesmärgi suurendamiseks 55 %-ni vastutustundlikul viisil. Kliimaeesmärgi kavale lisatud mõjuhinnangust on ilmnenu, et kasvanud kliimaeesmärgi saavutamiseks on vaja energiatõhususe sihttasel võrreldes 32,5 % eesmärgiga märkimisväärselt suurendada.
- (2) 10. oktoobril 2023 jõustus energiatõhususe direktiiv (EL) 2023/1791 (energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versioon),³ millega kehtestati ELi siduv eesmärk vähendada 2030. aastaks primaarenergia tarbimist ja lõppenergia tarbimist 11,7 %, suurendades seeläbi märkimisväärselt 2030. aastaks seatud eesmärkide ulatust, sealhulgas seoses energiatõhususe rahastamisega, ning tõhustades energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamist poliitiliste, planeerimis- ja investeerimisotsuste tegemisel kooskõlas kõnealuse direktiivi õigusnormidega.
- (3) 26. veebruaril 2025 puhta tööstuse kokkuleppe⁴ osana vastu võetud taskukohase energia tegevuskava⁵ sisaldab põhimeetmeid leibkondade ja ettevõtjate energiakulude vähendamiseks ning aitab luua tõelise energialiidu, mis aitab kaasa

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ (COM(2020) 562 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52020DC0562>.

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52019DC0640>.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (uuesti sõnastatud) (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1–111), ELI: [Direktiiv – 2023/1791 – ET – EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52023DC1791).

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“ (COM(2025) 85 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0085>.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Taskukohase energia tegevuskava Energiialiidu tõelise väärtuse ärakasutamine taskukohase tõhusalt toodetud puhta energia tagamiseks kõikidele eurooplastele“ (COM(2025) 79 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0079>.

konkurentsivõimele, julgeolekule, süsinikuheite vähendamisele ja õiglasele üleminekul. Tegevuskava põhineb neljal sambal ja kaheksal põhimeetmel, sealhulgas spetsiaalsel meetmel energiatõhususe suurendamiseks ja energiasäästu saavutamiseks, rõhutades energiatõhususe rolli taskukohase energia, süsinikuheite vähendamise ja tööstuse konkurentsivõime peamise tegurina. Energiatõhususe edendamiseks toetab Euroopa Komisjon turuosalisi ja finantseerimisasutusi energiatõhususe ühtse turu edendamisel.

- (4) Komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatises „Euroopa renoveerimislaine“⁶ nimetatakse ehitussektorit võtmetähtsusega sektoriks 2030. aasta energiatõhususeesmärkide saavutamisel ja 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamisel. See on tingitud hoonete tähtsusest, mis moodustavad ligikaudu 40 % liidu summaarsest energiatarbimisest ja 36 % liidu kasvuhoonegaaside heitest.
- (5) Direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (hoonete energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versioon)⁷ jõustus 28. mail 2024 ja selle eesmärk on struktuurselt suurendada hoonete energiatõhusust, keskendudes halvima energiatõhususega hoonete renoveerimise toetamisele, energiaostuvõimetuse vastu võitlemisele, seades esikohale vähekaitstud leibkonnad, ja täielikult dekarboniseeritud hoonefondi saavutamisele 2050. aastaks.
- (6) 2022. aasta mai teatises kava „REPowerEU“ kohta,⁸ millele järgnes tegevuskava Vene energia impordi lõpetamiseks⁹ ning ettepanek võtta vastu määrus, milles käsitletakse Venemaa maagaasi impordi järkjärgulist lõpetamist ja võimalike energiasõltuvuste jälgimise parandamist,¹⁰ nimetatakse energiatõhusust ja jõupingutusi energia säästmiseks ELi energiajulgeoleku eesmärkide põhisammastena, et märkimisväärselt vähendada sõltuvust Venemaa fossiilkütustest ja kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist.
- (7) Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruandes „World Energy Investment 2025“ (ülemaailmsed energiainvesteeringud 2025)¹¹ rõhutatakse, et energiatõhususe suurendamise tempo kahekordistamise eesmärk nõuab suuremaid lisainvesteeringuid.

---

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg“ (COM(2020) 662 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52020DC0662>.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>.

⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kava „REPowerEU““ (COM(2022) 230 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>.

⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tegevuskava Vene energia impordi lõpetamiseks“ (COM/2025/440 final/2), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440R%2801%29&qid=1747125158211>.

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Venemaa maagaasi impordi järkjärgulist lõpetamist ja võimalike energiasõltuvuste jälgimise parandamist ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1938 (COM/2025/828 final, 2025/0180(COD)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360>.

¹¹ Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruanne „World Energy Investment 2025“ (ülemaailmsed energiainvesteeringud 2025), <https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf>.

Kuigi investeeringud energiatõhususse on aastatel 2015–2022 pidevalt suurenenud, on Rahvusvaheline Energiaagentuur leidnud, et alates 2023. aastast on poliitika- ja rahastamistoetus vähenenud ning 2024. aastal kinnitust leidnud. Eelkõige tuleb märkida, et Euroopa Liidus vähenesid investeeringud energiatõhususse ja elektrifitseerimisse 2 %, peamiselt poliitilise toetuse vähenemise tõttu mõnel turul ja soojuspumpade müügi aeglustumise tõttu. Üldiselt on Rahvusvaheline Energiaagentuur märkinud, et energiatõhususe suurendamise määra kahekordistamiseks tuleb praegust iga-aastast energiatõhususse ja elektrifitseerimisse tehtavate investeeringute määra kolmekordistada.

- (8) Mario Draghi aruandes „Euroopa konkurentsivõime strateegia“ tuletati meelde, et liit peab oma poliitikaeesmärkide saavutamiseks tegema igal aastal vähemalt 750–800 miljardi euro ulatuses lisainvesteeringuid ning et erainvesteeringute stimuleerimiseks tuleb tõhusalt kasutada ELi avaliku sektori vahendeid. Selleks et toetada erainvesteeringute kaasamist, tehti Draghi aruandes kindlaks vajadus viia lõpule kapitaliturgude liidu loomine, suurendada pangandussektori rahastamisvõimet, mis hõlmaks väärtpaperistamise taaselistamist ja kehtivate usaldatavusnõuete hindamist, ning reformida ELi eelarvet, et suurendada selle fookust ja tõhusust ning parandada erainvesteeringute finantsvõimendust.
- (9) Investeeringute kaasamine energiatõhususse ja erasektoripoolse täiendava rahastamise võimendamine sihtotstarbeliste poliitika- ja rahastamismeetmete kaudu on tõepoolest väga oluline, et aidata liikmesriikidel saavutada 2030. aasta energiatõhususeesmärgid, saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus kulutõhusal viisil, hõlbustada üleminekut integreeritud energiasüsteemile, mis pakub kõigile taskukohast ja puhast energiat, ning vähendada survet energianõudlusele ja seega energiahindadele, suurendades samal ajal ELi majanduse konkurentsivõimet ja kestlikkust ning aidates vähendada ELi sõltuvust energiainpordist.
- (10) Energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versiooni (EL/2023/1791) artiklis 30 tunnustatakse vajadust anda energiatõhususe meetmetele piisavat rahalist ja tehnilist toetust ning töötada välja sihtotstarbelised poliitikameetmed, mis võimaldavad kaasata erainvesteeringuid energiatõhususse.
- (11) Finantseerimisasutustel ja energiatõhususturu osalistel, nagu energiateenuse ettevõtjad, energiakogukonnad, energiaettevõtted ja jaotusvõrguettevõtjad, kaugkütte- ja kaugjahutusvõrgud, kinnisvaraettevõtjad, energiatõhususe ja nullnetotehnoloogia pakkujad, peaks olema oluline roll erainvesteeringute kaasamisel energiatõhususe valdkonda, võimendades energiatõhususe suurendamisest saadavat majanduslikku kasu energiakulude kokkuhoiu näol, ning seega peaksid nad laiendama energiatõhususe ärimudelit.
- (12) Finantseerimisasutuste osalemise võimendamiseks ja energiatõhususse tehtavate erainvesteeringute suuremaks kaasamiseks lõi komisjon 2024. aastal Euroopa energiatõhususe rahastamise koalitsiooni (edaspidi „koalitsioon“), mis töötab asutajaliikmetena kokku ELi liikmesriigid, finantseerimisasutused ja asjaomased sidusrühmad, et määrata kindlaks konkreetsed meetmed energiatõhususe paremaks rahastamiseks erasektori poolt. Koalitsiooni eesmärk on luua soodne turukeskkond energiatõhususse investeerimiseks ning suurendada erasektoripoolset rahastamist, mis on vajalik ELi 2030. ja 2050. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks.

- (13) Ühisaruandes „Energiaatõhususe rahastamine Euroopas – hinnang avaliku sektori kulutustele energiaatõhususe valdkonnas ja hoonete energiaatõhususe valdkonnas“¹² hinnatakse kooskõlas energiaatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versiooni artikli 30 lõike 17 (EL/2023/1791) ja hoonete energiaatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versiooni artikli 9 lõike 8 (EL/2024/1275) sätetega avaliku sektori antava rahastamistoetuse praegust olukorda ja tulemuslikkust Euroopas täiendavate erainvesteeringute võimendamiseks. Ühisaruandes märgitakse, et 2030. aasta energiaatõhususeesmärkide saavutamiseks vajalik investeeringumaht on 370 miljardit eurot aastas ajavahemikul 2021–2030 ning et prognoositud investeerimispuudujääk energiaatõhususeesmärkide saavutamiseks on ligikaudu 170 miljardit eurot aastas¹³. ELi eelarvevahendid energiaatõhususe valdkonnas on 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus võrreldes perioodiga 2014–2020 suurenenud 62 % ja taasterahastu „NextGenerationEU“ panust arvesse võttes 491 % (26,5 miljardilt eurolt 156,6 miljardile eurole). Suurem osa sellest kasvust tuleneb taaste- ja vastupidavusrahastust. Ühisaruandes jõutakse järeldusele, et ELi ja liikmesriikide avaliku sektori eelarvevahendid energiaatõhususe valdkonnas on väga olulised, kuigi need moodustavad vaid piiratud osa, s.o ligikaudu 14,4 % investeerimisvajadustest. Aruandes jõutakse ka järeldusele, et avaliku sektori vahendite kiirendavat mõju tuleks täielikult ja täiendavalt ära kasutada, suurendades avaliku sektori eelarvetoetuse tulemuslikkust ja tõhusust suurema energiasäästu saavutamisel ja täiendava erakapitali ligimeelitamisel.
- (14) Võttes arvesse avaliku sektori vahendite piiratud kättesaadavust, peaks nende kasutamine olema suunatud energiaatõhususe ärimudeli suurendamisele ja seega selliste turutõrgete kõrvaldamisele, mis takistavad erainvesteeringute kaasamist energiaatõhususe valdkonda, keskendudes samal ajal ka haavatavate elanikkonnarühmade toetamisele suurte esialgsete kulude katmisel. Lisaks kujutab energiaatõhususse tehtavate investeeringute vähenemine standardimine endast kriitilist takistust energiaatõhususe valdkonna jaoks mõeldud suuremahuliste sihtotstarbeliste finantspakkumiste ja rahastamisvahendite väljatöötamisele, mis ei meelita ligi erakapitali investoreid ega turuosalisi. Seetõttu on jätkuvalt oluline toetada koondamist, projektiarendusabi ja ühist metoodikat energiaatõhususse tehtavate investeeringute arendamiseks, koondamiseks ja hindamiseks, et kaasata veelgi rohkem erakapitali.
- (15) Kuna energiaostuvõimetutel leibkondadel puuduvad omavahendid ja neil on raske kommerts-laene saada, on nende ligipääs investeeringute rahastamisele takistatud. Seetõttu vajavad sellised leibkonnad uuenduslikke avaliku sektori rahastamisvahendeid, mis kombineerivad eri rahastamisvorme, mis võimaldavad juurdepääsu rahastamisele null- kuni väikese intressiga laenude ning kuludeta tulemuspõhise rahastamise (nt energiaatõhususlepingud ja arvepõhine rahastamine) vormis, mis võimaldab kodumajapidamistel saada esialgset rahalist toetust ja maksta investeeringud tagasi, kui nad säästavad oma energiaarvelt, ja muudes uuenduslikes

¹² Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Energiaatõhususe rahastamine Euroopas – hinnang avaliku sektori kulutustele energiaatõhususe valdkonnas ja hoonete energiaatõhususe valdkonnas“ (COM(2026)118).

¹³ IEA 2024 Energy Efficiency Report (Rahvusvahelise Energiaagentuuri 2024. aasta energiaatõhususe aruanne), <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>; ja Bruegel, „How to finance the European Union’s building decarbonisation plan“ (Kuidas rahastada Euroopa Liidu hoonete süsinikuheite vähendamise kava), allikas: [PB 12 2024.pdf](#).

rahastamisvormides. Energiakogukonnad võivad samuti osaleda energiatõhususe lahendustesse tehtavate erainvesteeringute koondamises viisil, mis on kodanikele, kohalikele ametiasutustele, VKEdele ja vähekaitstud leibkondadele kättesaadavam ja taskukohasem.

- (16) Meetmed energiaarvete vähendamiseks ja energiaostuvõimetuse vähendamiseks, samuti meetmed halvima energiatõhususega hoonete renoveerimise toetamiseks ja haavatavate tarbijate vajaduste rahuldamiseks peaksid aitama kaasa komisjoni eesmärgile suurendada taskukohaste eluasemete pakkumist ja kättesaadavust.
- (17) Konkreetselt ehitussektoris on keskmine renoveerimismäär ELi liikmesriikides praegu liiga madal (st alla 1 %), et tagada hoonefondi süsinikuheite õigeaegne vähendamine. Suurema renoveerimismäära ja energiatõhususmeetmete kasutuselevõtu toetamine ettevõtetes, sealhulgas reguleerivate meetmete kaudu, ergutab erainvestoreid ja turuosalisi osalema jõudsalt edeneva energiatõhususse tehtavate investeeringute turu arendamises.
- (18) Energiatõhususe valdkonnas tehtavate erainvesteeringute suurendamiseks on vaja tunnistada liikmesriikide energiatõhususturgude, rahastamistavade ning õigus- ja toetusraamistike erinevusi. Olles kindlaks teinud, et eri probleemid riikide ja piirkondade tasandil nõuavad erinevaid poliitilisi lähenemisviise, täiendavad liidu tasandil loodud koalitsiooni sihtotstarbelised liikmesriikidepõhised riiklikud keskused. Eesmärk on, et iga keskus keskenduks energiatõhususe saavutamiseks konkreetsele turupõhisele lähenemisviisile. Koalitsiooni riiklikud keskused peaksid edendama rahastamislahenduste kasutuselevõttu riigi tasandil, koondades õiged sidusrühmad, sealhulgas avaliku sektori asutused ja finantseerimisasutused, ning pakkudes liikmesriikide ametiasutustele pidevat tehnilist tuge, et aidata neil töötada välja energiatõhususe rahastamise lahendusi kooskõlas nende poliitikaeesmärkide ja ambitsioonidega. Samuti peaks käesolev soovitus kaasata erainvesteeringud energiatõhususe valdkonda olema kohandatud konkreetsetele riikide turgudele ja rahastamistavadele.
- (19) 2024. aasta kevadel kutsus komisjon kokku Euroopa kodanike energiatõhususteemalise paneelarutelu, kus osales 150 Euroopa kodanikku ning arutati kõige põletavamaid energiatõhususega seotud probleeme ja eeliseid. Arutelude tulemusena esitasid kodanikud loetelu konkreetsetest soovitudest, mida võetakse arvesse komisjoni tulevastel algatustes, rõhutades oma soovitudest energiatõhususe rahastamise toetamise olulisust¹⁴.
- (20) Uuesti sõnastatud energiatõhususe direktiivi (EL/2023/1791) artikli 30 lõike 10 kohaselt peab komisjon esitama liikmesriikidele ja turuosalistele juhised selle kohta, kuidas kaasata energiatõhususe valdkonda erainvesteeringuid. Juhised peaksid aitama liikmesriikidel ja turuosalistel arendada ja rakendada oma energiatõhususalaseid investeeringuid, nii investeeringuid liidu eri programmide raames kui ka nendest väljaspool, ning neis peaks pakkuma välja asjakohaseid rahastamismehhanisme ja uuenduslikke rahastamislahendusi, kombineerides toetusi, rahastamisvahendeid ja projektiarendusabi, et laiendada olemasolevaid algatusi ja kasutada liidu programme katalüsaatorina erasektori rahastamise võimendamiseks ja ergutamiseks.

---

¹⁴ Euroopa kodanike energiatõhususteemaline paneelarutelu, lõplikud soovitud, https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463-684a9dbef302_en?filename=Final%20recommendations%20European%20Citizens%60%20Panel%20n%20Energy%20Efficiency.pdf.

- (21) Käesolevale soovitusel on lisatud üksikasjalik lisa, mis sisaldab näiteid konkreetse tegevuse ning konkreetsete meetmete ja suuniste kohta, mis käsitlevad rakendamist selliste rahastamiskavade loomise kaudu, mis võivad kaasata energiatõhususe valdkonda erainvesteeringud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Liikmesriigid ja turuosalised peaksid tegema järgmist:

1) looma avalikule sektorile energiatõhususe rahastamiseks antava toetuse pikaajalise raamistiku, võimendades eelkõige uuenevat laadi spetsiaalsete rahastamisvahendite ja riiklike tagatiste rolli, et parandada rahaliste vahendite kättesaadavust ja vähendada investeeringutega seotud riske. See toetusraamistik peaks olema energiatõhususega seotud laenutoodete ja erasektori rahastamiskavade väljatöötamise alustala ning põhinema prognoositaval energiatõhususalasel õigusraamistikul, mis tagab pikaajalise poliitilise nähtavuse ja suurendab investorite usaldust. Raamistikus tuleks ära kasutada ka regulatiivseid ja maksusoodustusi, et stimuleerida energiatõhususe suurendamist ja investeeringuid;

2) looma riikliku energiatõhususfondi või samaväärse üksuse (või tugevdama olemasolevat struktuuri) riigi või piirkonna tasandil sihtotstarbelise vahendina, et hõlbustada juurdepääsu energiatõhususalastele avaliku sektori poolse rahastamise toetuskavadele, koondades eri rahastamisvood ja -vahendid ühte organisatsioonilisse struktuuri. Selline vahend peaks lihtsustama rahaliste vahendite kättesaadavust, koondama tugevad energiatõhususalased investeerimisprojektid ning võimaldama kombineerida mitut avaliku sektori vahendite ja erasektori rahastamise voogu üheks toiminguks. Selline vahend võiks muu hulgas kasutada sihtotstarbelisi rahastamisprogramme, riiklikke tagatise, rahastamisvahendeid, tehnilise abi toetust, laenude koondamist väärtpaberistamise eesmärgil ning maksekohustustest vabastamise kavasad ja faktooringukavasid, aidata lihtsustada energiatõhususega seotud protsesse, eeskirju ja metoodikat ning parandada nii finantstoetusskeemide kui ka energiatõhususega seotud rahaliste stiimulite nähtavust ja teadlikkust nendest. Peale selle peaksid liikmesriigid tegema järgmist:

- hindama energiatõhususe rahastamise kavade olukorda oma riigis ning
- määrama kindlaks loodava või tugevdatava riikliku energiatõhususfondi kapitaliseerimise;

3) laiendada pikaajalisi rahastamisvahendeid ja segarahastamislahendusi. Liikmesriigid peaksid vaatama läbi olemasoleva riikliku rahastamisraamistiku, et luua ja kasutada segarahastamislahendusi, milles on ühendatud madala või nullilähedase intressimääraga laenud ja riiklikud tagatised üheks toiminguks eri liiki toetustega – intressimäär ja tagatistasu toetused, kapitalitagastused, tehnilise abi toetused, mis koos võivad toetada erasektori rahastamispakkumiste, finantstoodete ja uuenduslike rahastamisvahendite väljatöötamist. Peale selle peaksid liikmesriigid tegema järgmist:

- kohandama kombineeritud toetust, et vähendada riski ja takistusi rahastamisele juurdepääsul;
- võimendada kombineeritud toetuskomponendiga energiatõhususe rahastamise vahendeid kui käibefonde;
- toetama konkreetsete energiatõhususe finantsvahendite väljatöötamist; ning

maksimeerima ELi eelarvevahendite ja programmide kasutamist rahastamisvahendite ulatuslikuks kasutuselevõtmiseks;

4) võtma kasutusele projektiarendusabi rahastud ja toetama energiatõhususprojektides osalevate energiavahendajate arendamist. Siia alla kuuluvad ühtsed kontaktpunktid, mis abistavad kodanikke ja ettevõtjaid energiatõhususse investeerimise projektide väljatöötamisel ja koondamisel, ülisuured energiateenuse ettevõtjad, energiakogukonnad, projektiarendusabi rahastud ja muud projektiarendajad. Kriitilise mahu saavutamiseks tuleks toetada energiavahendajaid, et luua usaldusväärne pankadele sobivate investeeringute register. Liikmesriike innustatakse kasutama ELi toetust, näiteks Euroopa kohaliku energiaabi fondi (ELENA) kaudu, et luua riikliku või piirkondliku tehnilise abi ja projektiarendusabi vahendid;

5) osalema ennetavalt Euroopa energiatõhususe rahastamise koalitsioonis, et edendada tihedamat ja tõhusat koostööd finantseerimisasutustega. See hõlmab riiklike keskuste arendamist ning nende volituste ja tööprogrammide kindlaksmääramist. Peale selle peaksid liikmesriigid tegema järgmist:

- looma partnerlusi, et aidata kommertsbankadel paremini võimendada energiatõhususse tehtavate investeeringutega kaasnevat rahalist kasu; ning
- toetama ja julgustama finantseerimisasutusi pakkuma kliendisõbralikke energiatõhususe rahastamise võimalusi;

6) kasutama parimal viisil ära maksusoodustusi, et kaasata energiatõhususse tehtavaid erainvesteeringuid. Esmatähtis peaks olema kaotada maksumeedmed ja toetused, mis pärsivad investeerimist energiatõhususe suurendamisse, näiteks investeeringuid, mis kinnistavad fossiilkütustel põhinevaid ja vähese energiatõhususega tehnoloogiaid, ning vältida maksumeedmeid, mis on suunatud suurema maksukoormuse kaudu energiatõhususe suurendamisega kaasnevale majanduslikule kasule. Peale selle peaksid liikmesriigid kehtestama positiivsed maksusoodustused ja maksumeedmed energiatõhususinvesteeringute kaasamiseks;

7) edendada energiatõhususega seotud laenuotodete väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning erasektoripoolset rahastamist krediidilepingute kaudu. See hõlmab energiatõhususega seotud hüpoteeklaene ja renoveerimislaene, sealhulgas riiklike tagatiste kasutamist, muid riskivähendusmeetmeid, maksusoodustusi, jaepangandussektori rolli tugevdamist ja energiasäästu hindamist krediidivõimelisuse hindamisel. Tagada kooskõlas energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versiooniga (EL/2023/1791), et finantseerimisasutused pakuvad energiatõhususega seotud laenuototeid laialdaselt ja mittediskrimineerivalt, mis tähendab, et neid reklaamitakse traditsiooniliste finantstoodete alternatiivina, kui see vastab võimalike klientide parimatele huvidele, ning et need on tarbijatele nähtavad ja kättesaadavad, sealhulgas kolmandatest isikutest osaliste ja avaliku sektori asutuste toetuse kaudu. Peale selle peaksid liikmesriigid tegema järgmist:

- võimaldama korteriühistutel võtta ühiselt laene energiatõhususse tehtavate investeeringute rahastamiseks ning
- pakkuma finantseerimisasutustele tehnilist abi ja nõustamist, et suurendada laenuametnike suutlikkust turustada energiatõhusaid tooteid.

Turuosalised peaksid:

- välja töötama ja turustama energiatõhususega seotud laenutooteid ning
- pakkuma kliendisõbralikke energiatõhususalaseid rahastamis- ja laenuvahendusi kooskõlas energiatõhususe direktiivi artikliga 30;

8) looma vajaliku õigusraamistiku ja toetama uuenduslike rahastamiskavade väljatöötamist. Tuleks välja töötada sellised kavad nagu maksu- ja arvepõhine rahastamine, võimaldades asjaomastel avaliku sektori asutustel kasutada makse ja muid tasusid võlgade tagasimaksmise vahendina, kaasates energiatõhususmeetmete rahastamisse energiaettevõtted ja jaotusvõrguettevõtjad ning võimaldades võlgade tagasimaksmist energiaarvete kaudu. Ning võimaldades siduda võla kinnisvaraga ja anda see üle koos omandiõigusega. Konkreetselt peaksid liikmesriigid:

- hindama, kas riiklik raamistik võimaldab töötada välja maksu- ja arvepõhised finantseerimisskeemid;
- andma energiaettevõtetele õiguse energiatõhusust rahastada;
- kehtestama menetlused, et tagada tagasimaksed kinnisvaraga seotud maksude kaudu ja võla ülekanndmine koos omandiõigusega;
- tagama rakendusüksustes (nt kommunaalettevõtted, energiateenuse ettevõtjad) piisava rahavoo ja/või looma mastaabi saavutamiseks riiklikud või kohalikud tagatis- ja toetusfondid.

Turuosalised peaksid:

- välja töötama arvepõhised energiatõhususe rahastamise skeemid ja neid turustama, soodustades energiaettevõtete ja energiateenuse ettevõtjate koostööd;

9) kõrvaldama takistused ja laiendama energiatõhususe rahastamist teenuslepingute kaudu ning edendama energiateenuste turgu. Näitena võib tuua energiatõhususe suurendamise toetamise tegevuskulude kaudu, halduslike kitsaskohtade ja energiateenuse ettevõtjate turu arengut takistavate tegurite kõrvaldamise, tulemuspõhiste vahendite, näiteks energiatõhususlepingute ja muude uuenduslike energiateenuste lahenduste võimendamise. Liikmesriigid ja turuosalised peaksid tegema järgmist:

- kasutama energiateenuse ettevõtjate turu arendamiseks ELi ja liikmesriikide avaliku sektori eelarvetoetust, lihtsustades energiateenuse ettevõtjate ja eriotstarbeliste energiatõhususe ettevõtjate rahastamist;
- edendama energiateenuse ettevõtjate rolli ja uusi lepinguvõimalusi, näiteks energiatõhususe kui teenuse lepinguid ja energiatõhususlepinguid, mis on riikliku energiatõhususpoliitika tugisambad;
- edendama õigusraamistike ja riigihangete ajakohastamist, et sõnaselgelt tunnustada ja hõlbustada energiateenuse ettevõtjate rahastamist ja energiatõhususlepinguid; ning
- toetama sellise nutika mõõdetaristu kasutuselevõttu, mis võimaldab automaatselt jälgida energiavooge ja -säästu.

Turuosalised peaksid:

- võimendama riiklikku toetust ja ELi ühtset turgu, et edendada elujõulist turgu energiatõhususe kui teenuse jaoks, sealhulgas üle ELi sisepiiride; ning
- arendama partnerlusi tehnoloogiapakkujate, energiatarnijate ning energiateenuse ettevõtjate ja finantseerimisasutuste vahel;

10) võtma kasutusele pikaajalised riiklikud tagatised ja muud riskivähendamisevahendid, mille abil on võimalik parandada juurdepääsu erasektoripoolsele rahastamisele energiatõhususe valdkonnas. Need on kesksel kohal energiatõhususe ärimudeli parandamisel, vähendades üldist investeerimiski, pakkudes krediitdivõimaluste suurendamise toetust, et parandada konkreetsete turgude ja elanikkonnarühmade juurdepääsu rahastamisele, ning toetades konkurentsivõimelisemaid intressimäärasid. Lisaks peaksid liikmesriigid kindlaks tegema riigipõhised riskid ja raskused turuosaliste juurdepääsul rahastamisele;

11) edendada refinantseerimisvõimalusi ja soodustama energiatõhususe järelturu arengut erasektori finantseerimisasutuste abil. Sellised vahendid võiksid toetada energiateenuse ettevõtjate energiatõhususlepingute maksekohustustest vabastamise kavasisid ja faktooringukavasisid, koondada väärtpaperistamise eesmärgil erinevatelt laenuandjatelt saadavad energiatõhususnõuded ning hõlbustada ülisuurte energiateenuse ettevõtjate või sarnaste struktuuride loomist, kes tegutsevad vahendajatena energiateenuse ettevõtjate ja institutsionaalsete investorite vahel. Ühtlasi peaksid liikmesriigid ja turuosalised tegema järgmist:

- juhtima rohevõlakirjade turu arengut oma liikmesriigi oludes ning
- looma sihtotstarbelise dialoogi finantseerimisasutustega energiatõhususe järelturu arendamise teemal ja seda tõhustama ning
- toetama sihtotstarbeliste energiatõhususalaste refinantseerimisvahendite loomist;

12) parandama energiatõhususandmete kogumist. Siia alla kuuluvad andmed energiatõhususse tehtavate investeeringute finantstulemuste kohta ning energiasäästu järelevalve ja kontrolli meetmeid toetavad andmed. Liikmesriigid ja turuosalised peaksid toetama projektide hindamise meetodika, sealhulgas investorite usalduse ja kindluse suurendamise seisukohast keskse tähtsusega mitteenergiaste hüvede hindamise ning energiasäästu järelevalve ja kontrolli meetmete väljatöötamist, ühtlustamist, standardimist ja lihtsustamist, ning tagama energiasäästu rahalise väärtuse kaubeldava kaubana.

Käesoleva soovitusel rakendamisel peaksid liikmesriigid ja turuosalised võtma asjakohaselt arvesse käesoleva soovitusel lisa, milles on esitatud üksikasjalikud suunised konkreetsete poliitika- ja rahastamismeetmete kohta erainvesteeringute kaasamiseks energiatõhususe valdkonda, sealhulgas konkreetset soovitatavad meetmed, põhjendatud taustteave ja edukate kasutusjuhtude näited.

Brüssel, 10.3.2026

*Komisjoni nimel
komisjoni liige
Dan Jørgensen*

